

مسلمیار به نورستانی:

«رأی‌های بدون بایومتریک را بالای پدرتان حساب می‌کنم!»

کمیسیون شکایات:

تنها رأی‌های بایومتریک شده را حساب می‌کنیم

فضل‌هادی مسلمیار، رییس مجلس سنا و از مولفان تیم دولت‌ساز دیروز در نشست عمومی این مجلس در برابر مسوولان کمیسیون‌های انتخاباتی واکنش تند نشان داد. پیش از این کمیشنران دو کمیسیون انتخاباتی گفته اند که رأی‌های بدون بایومتریک را باطل اعلام می‌کند. آقای مسلمیار اما می‌گوید که کمیسیون انتخابات با این کار حق مردم را «می‌خورد» و او با زور «بالای پدر» کمیشنران رأی‌های بدون بایومتریک را حساب می‌کند. کمیسیون شکایات‌های انتخاباتی در واکنش به این اظهارات آقای مسلمیار می‌گوید که تنها رأی بایومتریک شده را حساب می‌کنند و آرای بدون بایومتریک اعتبار نخواهد داشت. قاسم الیاسی به رسانه‌ها گفته است که بر بنیاد طرز العمل‌های کمیسیون‌های انتخاباتی، تنها آرای بایومتریک شده قابل شمارش و مدار اعتبار است

صفحه ۳

مخابرات و وزارت:

شمالی ولایتونو کې

به د مخابراتو ستونزه ژر حل کرو

د افغانستان د مخابراتي خدمتونو د تنظیم اداره (اترا) وايي، د هېواد په يوشمېر شمالي ولايتونو كندز، تخار او بدخشان او بغلان کې به ډېر ژر مخابراتي ستونزې حل كړي.

طالبانو په دغو ولايتونو کې د مخابراتي شرکتونو ځيني سايتونه له منځه وړي او هلته مخابراتي خدمتونه په تپه ولاړ وو.

ځيني سرچينې چې نه غواړي نوم يې واخيستل، په تېرو دريو ورځو کې په ځينو شمالي ولايتونو په ځانگړي ډول، بدخشان، تخار، كندز او بغلان کې د دېرشو مخابراتي سايتونو او بکيونونه د سوزول کېدو خبره کوي.

يوه کس چې افغانستان د مخابراتو په برخه کې تخنیکي معلومات لري ازادې راډيو ته وويل، دغه گواښ مخابراتي شرکتونو ته يې نږدې پنځلس ميليونه ډالره زيان اړولی او که حالت دغسې دوام وکړي ويره ده چې خصوصي مخابراتي شرکتونه چې په دې هېواد کې خپل فعاليتونه بند او خپلي پانگې به بهر ته ولېږدوي.

خصوصي مخابراتي شرکتونو افغانستان کې سلگونه ميليونه ډالره پانگونه کړي ده.

د سرچينې په خبره، په افغانستان کې نږدې هره ورځ د مخالفينو له خوا يوه مخابراتي پايه له منځه وړل کېږي چې قيمت يې له ۴۰ زرو ډالرو نيولې تر ۱۰۰ زره ډالرو رسېږي.

مخابراتي شرکتونه که له يوې خوا د مخالفينو له گواښ سره مخامخ دي او له بلې خوا حکومت دوی ته خبرداري ورکوي چې که خپل فعاليت د طالبانو په خوښه بند کړي، جوازونه به يې واخيستل شي.

د افغانستان د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوژۍ وزارت هم په دې اړه اندېښنه لري خو وايي، پانگه وال بايد په يو جگړه ييز هېواد کې د پانگونې پر وخت دغه شان خطرونه پر ځان ومني.

د دغه وزارت رسنيز سلاکار شېرشاه نوابي ازادې راډيو ته وويل: «که چېرې مخابراتي شرکتونه قطع کېږي دا خو دا معنا لري چې موږ (مخابراتي شرکتونه) له طالبانو سره بيعت کوو. اوس خو په افغانستان کې ټول خلک په ستونزه کې دي، هر څوک خطر سره مخ دي.»

بناغلي نوابي همدرار وويل، دوه ورځې وړاندې طالبانو د بغلان په اړوندو سيمو کې د نوري فايبر کيبلونه هم پرې کړي چې له امله يې په يوشمېر ولايتونو کې اينټرنېټي خدمتونه په تپه ولاړ دي.

خو هغه وويل چې د دوی تخنیکي ټيمونه سيمې ته رسېدلي او ژر به يې ورغوي.

په وروستيو ورځو کې د افغانستان په يو شمېر ولايتونو کې د مخالفينو د گواښ او د مخابراتي سايتونو د تخریب له امله مخابراتي خدمتونه په تپه ولاړ وو.

د اترا ادارې چارواکي وايي، په كندز، تخار، بدخشان او سمنگان کې د تخریب شويو مخابراتي سايتونو او بکيونونو د جوړېدو چارې روانې او ډېر ژر به خپل فعاليت بېرته پيل كړي.

د دغې ادارې تخنیکي مرستيال نقيب الله سيلاب ازادې راډيو ته وويل، اوس هم په يادو ولايتونو کې ځينو مخابراتي شبکو فعاليت پيل کړی خو د پخوا په شان معياري نه دي.

بناغلي سيلاب وويل: «د غږ د کيفيت ستونزه شايد يو څو ورځې اووسي، اوس تخنیکي ټيمونه په ساحه کې دي کار کېږي چې ژر تر ژره دا ستونزه حل كړي. کيبل بېرته وصل شي او هغه سايتونه چې تخریب شوي بېرته ورغول شي.»

له دې وړاندې د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوژۍ وزارت ويلي وو چې د مخالفينو د گواښونو له امله د هېواد په ۱۸ ولايتونو د شبکې له خوا مخابراتي شبکې کار نه کوي چې د سيمې اوسېدونکي يې له گټو ستونزو سره مخ دي.

کمیسیون انتخابات عقب نشینند!

د واکمنش به این زورگویی‌ها به نمایش بگذارد. در این انتخابات، سطح مشارکت بسیار پایین بوده و به همین نسبت هیچ پیروزی سیلاب‌گونی برای هیچ طرفی مقدر و مقدور نیست؛ الا این که کمیسیون انتخابات به زورگوییان و متقلبان لیبک گوید! ...

دولت وجود دارند و مرجع قانونی انتخابات یعنی کمیسیون انتخابات را گماشته خود می‌پندارند و به این امیدند که تصامیم و فعالیت‌های این کمیسیون را مطابق منافع تیمی خود مهندسی و هدایت کنند. اکنون به اصطلاح عام، توپ در زمین کمیسیون انتخابات است که باید استقلالیت و سلامت خود را

بر اساس اعلام کمیسیون انتخابات و نهادهای ناظر، سطح مشارکت در انتخابات ششم میزان دو و نیم میلیون نفر بوده است؛ اما زورگوییان و متقلبان هستند که می‌خواهند این آمار را دوبرابر بسازند و بعدتر از پیروزی سیلابی خود سیراب شوند. چنین زورگوییانی هم در داخل دولت و هم در بیرون از

صفحه ۲

کمیسیون شکایات انتخاباتی:

۴۳۶۷ مورد شکایت انتخاباتی ثبت شده است

بالاترین میزان شکایات نیز در کابل ثبت شده است.

فهرست رأی دهنده‌گان در روز انتخابات پس از آن انتقاده‌ها را برانگیخت که در اکثر مراکز رأی‌دهی نام رأی‌دهنده‌گان از نسخه کاغذی یا بایومتریک این فهرست حذف شده بودند.

این در حالی است که مایک پمپيو، وزير امور خارجه امريکا نیز در تازه‌ترین اظهارات اش در مورد انتخابات ریاست‌جمهوری افغانستان، بر شفایفیت این انتخابات تاکید کرده است.

او از نهادهای مسوول افغانستان خواسته تا به شکایات انتخاباتی رسیده‌گی کنند.

وزير خارجه امريکا از نهادهای مسوول همچنان خواسته است که «تمام اقدامات لازم را برای جدول‌بندی شفاف نتایج و بررسی شکایات انتخاباتی» انجام دهند.

شکایات آغاز شده و تا ۱۵ روز دیگر روی این شکایات در کمیسیون‌های ولایتی شکایات انتخاباتی فیصله‌های ابتدایی صورت خواهد گرفت. آقای الیاسی با اشاره به انواع شکایات اضافه کرد که اکثر شکایات ثبت شده نواقص در فهرست رأی‌دهنده‌گان را شامل می‌شود و

کمیسیون شکایات انتخاباتی اعلام کرده که ۴ هزار و ۳۶۷ مورد شکایت انتخاباتی با پایان روند دریافت شکایات، در این کمیسیون ثبت شده است.

محمد قاسم الیاسی سخنگوی کمیسیون شکایات انتخاباتی دیروز در یک نشست خبری در کابل آمار نهایی ثبت شکایات از روند رأی‌دهی انتخابات ریاست‌جمهوری را با رسانه‌ها شریک کرد.

آقای الیاسی گفت: «ساعت ۵ روز گذشته که آخرین موعد ثبت شکایات انتخاباتی مشخص شده بود، ۴ هزار و ۳۶۷ مورد شکایت در این کمیسیون شکایات انتخاباتی ثبت شده است.»

او افزود: «از صبح امروز {دیروز} روند بررسی و دسته‌بندی این

کمیسیون انتخابات عقب نشینند!

انتخابات ششم میزان، فارغ از همه ادعاهایی که طرف‌های ذی‌دخل و ذی‌نفع نسبت به آن دارند، ابتدا نمی‌تواند خالی از جنجال و دشواری باشد. در این انتخابات، اولاً میزان مشارکت مردم بسیار پایین بوده و ثانیاً چند طرف عمده در آن ادعای پیروزی دارند و پیشاپیش از باخت رقبا خود خبر می‌دهند. یک چنین حالتی، دشواری امر انتخابات در افغانستان را به‌روشنی توضیح می‌دهد. اما در این میان، برای مقابله با تمام دشواری‌های انتخابات، نهادی مرجع و قانونی به نام «کمیسیون انتخابات» تعریف و تشکیل شده که می‌باید با تصامیم درستش از وقوع بحران جلوگیری کند.

سطح بسیار پایین مشارکت مردم در انتخابات ششم میزان، امری ماضی و سپری‌شده محسوب می‌شود که دیگر هیچ کاری نمی‌توان برای آن انجام داد. اساس مشارکت مردم به عنوان رای‌دهنده در انتخابات، صرفاً علاقه و اشتیاق خودشان به این پروسه و نامزدان انتخاباتی می‌تواند باشد که صداالته این علاقه و اشتیاق می‌باید در یک رابطه دوسویه شکل بگیرد؛ رابطه‌ی که در آن جبر و اکراه جای ندارد و «قدرت اقناع» حرف اول و شاید هم آخر را می‌زند.

از این امر ماضی که بگذریم، مسأله حال و حساس انتخابات ششم میزان، شمارش آرا به گونه شفاف و قانونی است که در این زمینه کمیسیون انتخابات نهاد مسوول شمرده می‌شود. بحث شمارش آرا از آنجا حساس است که تجارب گذشته نشان داده که برخی تیم‌های انتخاباتی، قویاً در صدد نفوذ در کمیسیون انتخابات، تحمیل ترجیحات خود در روند شمارش آرا و حتا صحنه‌گذاری بر تقلبات عامدانه‌شان اند. چنان‌که در انتخابات ششم میزان نیز این مسأله قابل رؤیت است. کمیسیون انتخابات اعلام کرده: آرای که بدون استفاده از سیستم بایومتریک به صندوق‌های رای ریخته شده‌اند را شمارش نخواهد کرد. چنین تصمیمی نه تنها از منطق و جاهت برخوردار است، بلکه مبتنی بر اصول و قوانین انتخاباتی می‌باشد. این همه بحث و جدل و انرژی‌پی که برای انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۳۹۸ هزینه شد و آن‌همه تأکیدی که بر کاربرد سیستم بایومتریک صورت گرفت، همه به‌خاطر تأمین شفافیت و از بین بردن زمینه‌های تقلب بود. در انتخابات‌های گذشته، تقلبات گوسفندی به دلیل عدم استفاده از سیستم بایومتریک صورت گرفت و مردم را از نتایج انتخابات مأیوس ساخت. اما تیم و شاید تیم‌های انتخاباتی‌بی هستند که برای رساندن خود به کرسی قدرت، می‌خواهند این تصمیم درست کمیسیون را بشکنند و آرای بایومتریک‌نشده، مغشوش و به احتمال قوی جعلی‌شان را در روند شمارش آرا داخل و آن‌ها را بر آرای پاک مردم غالب سازند. این تلاش از روز انتخابات آغاز شده، ولی از روز گذشته شدت یافته و در روزهای آینده شدت بیشتری خواهد یافت و همراه با تهدید و تطمیع، کمیسیون انتخابات را آماج قرار خواهد داد!

بر اساس اعلام کمیسیون انتخابات و نهادهای ناظر، سطح مشارکت در انتخابات ششم میزان دو و نیم میلیون نفر بوده است؛ اما زورگویان و متقلبان هستند که می‌خواهند این آمار را دوباره بسازند و بعدتر از پیروزی سیلابی خود سیراب شوند. چنین زورگویانی هم در داخل دولت و هم در بیرون از دولت وجود دارند و مرجع قانونی انتخابات یعنی کمیسیون انتخابات را گماشته خود می‌پندارند و به این امیدند که تصامیم و فعالیت‌های این کمیسیون را مطابق منافع تیمی خود مهندسی و هدایت کنند.

اکنون به‌اصطلاح عام، توپ در زمین کمیسیون انتخابات است که باید استقلالیت و سلامت خود را در واکنش به این زورگویی‌ها به نمایش بگذارد. در این انتخابات، سطح مشارکت بسیار پایین بوده و به همین نسبت هیچ پیروزی سیلاب‌گونی برای هیچ طرفی مقدر و مقدر نیست؛ الا این که کمیسیون انتخابات به زورگویان و متقلبان لیک گوید!

آیا مردم به انتخابات «نه» گفتند؟

آقای رحیمی برای سرپوش گذاشتن بر ناکامی‌های خود و در مجموع ناکامی‌های حکومت وحدت ملی، بهانه میزان پایین شرکت‌کننده‌گان در انتخابات را در جای دیگری جست‌وجو می‌کند و به این شکل می‌خواهد کل عوامل بی‌علاقه‌گی مردم به انتخابات را در ششم میزان، در بی‌علاقه‌گی‌شان به افغانستان تقلیل دهد. آیا بی‌انصافی نیست نسبت به مردمی که در تمام انتخابات‌ها با دادن قربانی به پای صندوق‌های رای حاضر شده‌اند، چنین بی‌رحمانه و توجیف کرد، آن‌هم به این دلیل که چرا تیم «دولت‌ساز» کمترین رای را در هرات و یا کل افغانستان آورده است؟ عواملی که سبب بی‌علاقه‌گی مردم برای شرکت در انتخابات شده، بیشتر در عملکرد رهبران و حکومت‌گران آن نهفته است؛ رهبران و حکومت‌گرانی که با تقلب و تزویر به قدرت رسیدند و در تمام دوره کاری خود حتا از مردم نپرسیدند که چه مشکلی دارند. آیا آن‌ها این‌بار انتظار داشتند که برخوردی بهتر با آن‌ها صورت گیرد؟ حضور کم‌رنگ مردم در انتخابات سال روان، در واقع واکنش به دروغ‌ها و عملکرد دوگانه کسانی است که در سه انتخابات گذشته به هر شکلی که بود زمام امور را به دست گرفتند. حکومت‌ها و رهبرانی که تنها منافع شخصی‌شان در اولویت کاری‌شان قرار داشت و هیچ کار مفیدی برای حل مشکلات مردم انجام ندادند. حکومت‌هایی که مشروعیت سیاسی نداشته باشند، نمی‌توانند مدیران موقفی برای انجام روندهای ملی باشند. آن‌ها در نهایت به یأس و بی‌علاقه‌گی شهروندان در برابر روندهای ملی دامن می‌زنند و سرانجام کار را به جایی می‌رسانند که مردم حتا حاضر نشوند با وجود مصارف گزافی که برای کمپاین‌ها شده است، برای‌شان رای بدهند و به روندی که زیر نظر آن‌ها برگزار می‌شود، اعتماد کنند.

هم‌تیمی‌هایش بیرون کند. پول‌هایی که در اختیار آقای رحیمی به هدف کمپاین‌های انتخاباتی قرار می‌گرفته، از همان کود ۹۱ بوده که اسناد و مدارک آن رسانه‌ی شده است. به گفته منابع در هرات، آقای رحیمی میلیون‌ها دالر را برای کمپاین به نفع غنی و گرفتن بیشترین رای به او مصرف کرده است، ولی نتیجه آن به عصبانیت رهبر تیم «دولت‌ساز» ختم شده است.

اکنون آقای رحیمی برای سرپوش گذاشتن بر ناکامی‌های خود و در مجموع ناکامی‌های حکومت وحدت ملی، بهانه میزان پایین شرکت‌کننده‌گان در انتخابات را در جای دیگری جست‌وجو می‌کند و به این شکل می‌خواهد کل عوامل بی‌علاقه‌گی مردم به انتخابات را در ششم میزان، در بی‌علاقه‌گی‌شان به افغانستان تقلیل دهد. آیا بی‌انصافی نیست که نسبت به مردمی که در تمام انتخابات‌ها با دادن قربانی به پای صندوق‌های رای حاضر شده‌اند، چنین بی‌رحمانه و سنگ‌دلانه قضاوت کرد و آن‌ها را بی‌احساس نسبت به کشورشان توصیف کرد، آن‌هم به این دلیل که چرا تیم «دولت‌ساز» کمترین رای را در هرات و یا کل افغانستان آورده است؟

عواملی که سبب بی‌علاقه‌گی مردم برای شرکت در انتخابات شده، بیشتر در عملکرد رهبران و حکومت‌گران آن نهفته است؛ رهبران و حکومت‌گرانی که با تقلب و تزویر به قدرت رسیدند و در تمام دوره کاری خود حتا از مردم نپرسیدند که چه مشکلی دارند. آیا آن‌ها این‌بار انتظار داشتند که برخوردی بهتر با آن‌ها صورت گیرد؟

حضور کم‌رنگ مردم در انتخابات سال روان، در واقع واکنش به دروغ‌ها و عملکرد دوگانه کسانی است که در سه انتخابات گذشته به هر شکلی که بود زمام امور را به دست گرفتند. حکومت‌ها و رهبرانی که تنها منافع شخصی‌شان در اولویت کاری‌شان قرار داشت و هیچ کار مفیدی برای حل مشکلات مردم انجام ندادند.

حکومت‌هایی که مشروعیت سیاسی نداشته باشند، نمی‌توانند مدیران موقفی برای انجام روندهای ملی باشند. آن‌ها در نهایت به یأس و بی‌علاقه‌گی شهروندان در برابر روندهای ملی دامن می‌زنند و سرانجام کار را به جایی می‌رسانند که مردم حتا حاضر نشوند با وجود مصارف گزافی که برای کمپاین‌ها شده است، برای‌شان رای بدهند و به روندی که زیر نظر آن‌ها برگزار می‌شود، اعتماد کنند.

یکی از دلایل اصلی عدم علاقه‌مندی مردم به شرکت در انتخابات ششم میزان، می‌تواند غیرموتثر بودن رای‌شان برای گزینش زعیم کشور در انتخابات‌های گذشته باشد. آیا مردم موفق شدند که در انتخابات‌های گذشته در نتیجه رای خود زعیم ملی‌شان را انتخاب کنند؟ بدون شک خیر!... در انتخابات سال ۱۳۹۳ مردم به رهبران فعلی رای ندادند. آن‌ها بر اثر تقلب و آرای گوسفندی به موقعیت‌های فعلی با وساطت کشورهای حامی افغانستان دست یافتند. آقای غنی در بهترین تعبیر، در پنج سال گذشته یک حکومت کودتایی را رهبری کرد؛ حکومتی که از درون صندوق‌های رای نه، بل از توافق دو تیم با میانجی‌گری وزیر خارجه وقت امریکا بیرون آمد. شمار زیادی از مردم در ششم میزان نیز به همین دلیل به پای صندوق‌های رای حاضر نشدند، چون فکر می‌کردند که رای‌شان سرنوشت‌شان را تغییر نمی‌دهد.

یک روز پس از برگزاری انتخابات ریاست جمهوری، والی هرات در اظهاراتی غیرمترقبه به هدف سرپوش گذاشتن بر دلایل اصلی حضور کم‌رنگ رای‌دهنده‌گان در این ولایت و در مجموع در کل افغانستان گفته است که «مردم حس مالکیت خود را به سرزمین‌شان از دست داده‌اند و به همین دلیل در انتخابات کمتر شرکت کردند». این سخنان هرچند می‌تواند بخشی از معضل مشارکت مردم در انتخابات را توضیح دهد، ولی در کل نمی‌تواند توضیح‌کننده وضعیتی باشد که در انتخابات خود را نشان داد.

عبدالقیوم رحیمی والی هرات که از هواداران سرسخت اشرف‌غنی رهبر دسته انتخاباتی «دولت‌ساز» است و حدود یک سال پیش به هدف کمپاین‌های انتخاباتی به این ولایت فرستاده شد، به این صورت ناکامی تیم خود و حکومتی را که از آن نماینده‌گی می‌کند، به نمایش گذاشت.

هرات، یکی از ولایت‌های کلیدی در تعیین سرنوشت انتخابات‌ها به شمار می‌رود و همواره نامزدان انتخابات توجهی ویژه به آرای این ولایت داشته‌اند. اما هرات در انتخابات سال روان، کمترین رای‌دهنده را داشته و با وجود این‌که واجدین شرایط رای‌دهی در این ولایت بسیار بالا است، مشارکت آن‌ها در ششم میزان به صورت مأیوس‌کننده‌ی پایین بوده است. گمان می‌رود که بخشی از سخنان والی هرات به این دلیل گفته شده که انتقادی را از سوی تیم «دولت‌ساز» و به‌ویژه آقای غنی که در چنین مواقعی بی‌رحمانه با کم‌کاری و یا ناکامی خود در بسیج مردم برای شرکت در انتخابات برنیاگیرد.

برخی منابع در هرات می‌گویند که والی این ولایت از ماه‌ها به این سو به دستور ارگ کار کمپاین انتخاباتی را به نفع تیم «دولت‌ساز» آغاز کرده بود و پول‌های هنگفتی نیز برای این منظور از سوی آقای غنی در اختیار گذاشته شده بود؛ پول‌هایی که سرانجام نتوانستند او را سفیدرو و کامیاب از این میدان در پیش

احمد عمران

نمایندگان مردم تخار:

وضعیت امنیتی تخار وخیم است

نمایندگان مردم تخار در شورای ملی وضعیت امنیتی را در این ولایت فاجعه‌بار خوانده و تأکید دارند که اگر توجه نشود این ولایت با سقوط مواجه خواهد شد.

عبدالوهاب عرفان نماینده مردم تخار در نشست دیروز مجلس سنا گفت که وضعیت امنیتی تخار در بدترین وضعیت خود قرار گرفته و طالبان مسلح حملات گسترده‌یی را از حومه‌های شهر تالقان آغاز کرده‌اند.

آقای عرفان گفت که مراکز ولسوالی‌های بهارک و خواجه غار تخار نیز در نتیجه حملات طالبان در حالت سقوط قرار گرفته است.

به گفته او، در نتیجه شدت جنگ، تماس با ۶ ولسوالی ماورای کوچه نیز قطع شده و وضعیت امنیتی این ولسوالی‌ها نیز در حالت بد قرار دارند. در همین حال، سید شرف‌الدین عینی نماینده مردم تخار در مجلس نیز ضمن ابراز نگرانی از وضعیت امنیتی این ولایت گفت که صبح امروز (دیروز) معاونان وزارت‌های دفاع، داخله و امنیت ملی با تعدادی از نیروهای کمکی به شهر تالقان رفته‌اند. آقای عینی ابراز امیدواری کرد که این نیروهای کمکی بتواند وضعیت را به نفع مردم و نیروهای امنیتی در تخار رقم زده و جلو فاجعه احتمالی را

در این ولایت بگیرند. به گفته او، جنگجویان طالبان از ولایت‌های بدخشان و قندوز نیز در تخار گردهم آمده و حملات گسترده‌ای را بر مرکز و ولسوالی‌های این ولایت آغاز کرده‌اند.

او نیز تأکید کرد که بخش اعظم مناطق ۷ ولسوالی ماورای کوچه به دست طالبان سقوط کرده و تنها مراکز این ولسوالی‌ها در اختیار نیروهای دولتی هستند.

از سوی دیگر، عبدالله قرلق منشی مجلس سنا نیز از وضعیت بد امنیتی در این ولایت صحبت کرد و گفت که شبکه‌های مخابراتی و خدمات برق در شهر قندوز قطع شده و این ولایت بار دیگر در معرض جنگ‌های شدید قرار گرفته است.

آقای قرلق افزود که وضعیت کنونی حاکم بر قندوز مردم این ولایت را بار دیگر نگران کرده است.

گفتنی است که شهر قندوز پس از دو بار سقوط به دست طالبان حدود دو ماه پیش نیز مورد هجوم گسترده طالبان قرار گرفت؛ اما نیروهای امنیتی با اقدام به موقع مانع سقوط این شهر شدند.

مسلمیار به نورستانی:

«رای‌های بدون بایومتریک را بالای پدرتان حساب می‌کنم!»

کمیسیون شکایات:

تنها رای‌های بایومتریک شده را حساب می‌کنیم

روح‌الله بهزاد

فضل‌هادی مسلمیار، رییس مجلس سنا و از مولفان تیم دولت‌ساز دیروز در نشست عمومی این مجلس در برابر مسوولان کمیسیون‌های انتخاباتی واکنش تند نشان داد. پیش از این کمیشنران دو کمیسیون انتخاباتی گفته‌اند که رای‌های بدون بایومتریک را باطل اعلام می‌کند. آقای مسلمیار اما می‌گوید که کمیسیون انتخابات با این کار حق مردم را «می‌خورد» و او با زور «بالای پدر» کمیشنران رای‌های بدون بایومتریک را حساب می‌کند.

کمیسیون شکایات‌های انتخاباتی در واکنش به این اظهارات آقای مسلمیار می‌گوید که تنها رای بایومتریک شده را حساب می‌کنند و رای بدون بایومتریک اعتبار نخواهد داشت. قاسم الیاسی به رسانه‌ها گفته است که بر بنیاد طرزالعمل‌های کمیسیون‌های انتخاباتی، تنها رای بایومتریک شده قابل شمارش و مدار اعتبار است.

گفتنی است که مسلمیار از حامیان محمد اشرف غنی در انتخابات ریاست‌جمهوری است. محمد اشرف غنی پیش از این در یک محفل کمپاینی گفت که به فضل‌هادی مسلمیار «زبان» کرده بود که او را به ریاست مجلس می‌رساند. آقای غنی در آن محفل گفت که یک عضو دیگر مجلس که می‌خواست بر سر به دست آوردن کرسی ریاست مجلس با آقای مسلمیار رقابت کند را با فرمانی از مجلس سنا برکنار کرد تا جلو به ریاست رسیدن فضل‌هادی مسلمیار سد نشود.

در همین حال، ریاست اجرایی در واکنش به این گفته‌های رییس مجلس سنا واکنش نشان داده و آن را محکوم کرده است. در اعلامیه این نهاد آمده است که هیچ‌کس حق تهدید کمیسیون‌ها، مسوولان و کارمندان این نهادها را ندارد و آقای مسلمیار باید این اخطار خود را هرچه سریع‌تر پس بگیرد و از کمیسیون‌ها «معذرت» بخواهد.

در اعلامیه ریاست اجرایی به مقام‌های عدلی و قضایی هدایت داده شده تهدیدها علیه مسوولان کمیسیون‌ها را مورد بررسی و پیگیری قرار دهند و با عاملان آن برخورد قانونی کنند. در اعلامیه آمده است: «نهادهای مسوول در حکومت افغانستان موظف اند از روند تحکیم مردم‌سالاری در افغانستان حمایت کنند و طبق قانون، فضای امن و مساعد را برای کارمندان کمیسیون‌ها مساعد سازند تا وظایف خویش را مسوولانه انجام دهند، نه این‌که خود به مانع و تهدیدی برای مردم‌سالاری و زمینه‌سازی برای تقلب مبدل شوند.»

در سوی دیگر، رحمت‌الله نیل، نامزد انتخابات

کمیسیون انتخابات با این کار حق مردم را «می‌خورد» و او با زور «بالای پدر» کمیشنران رای‌های بدون بایومتریک را حساب می‌کند.

کمیسیون شکایات‌های انتخاباتی در واکنش به این اظهارات آقای مسلمیار می‌گوید که تنها رای بایومتریک شده را حساب می‌کنند و رای بدون بایومتریک اعتبار نخواهد داشت. قاسم الیاسی به رسانه‌ها گفته است که بر بنیاد طرزالعمل‌های کمیسیون‌های انتخاباتی، تنها رای بایومتریک شده قابل شمارش و مدار اعتبار است.

گفتنی است که مسلمیار از حامیان محمد اشرف غنی در انتخابات ریاست‌جمهوری است. محمد اشرف غنی پیش از این در یک محفل کمپاینی گفت که به فضل‌هادی مسلمیار «زبان» کرده بود که او را به ریاست مجلس می‌رساند. آقای غنی در آن محفل گفت که یک عضو دیگر مجلس که می‌خواست بر سر به دست آوردن کرسی ریاست مجلس با آقای مسلمیار رقابت کند را با فرمانی از مجلس سنا برکنار کرد تا جلو به ریاست رسیدن فضل‌هادی مسلمیار سد نشود.

دوره زورگویی و غوغاسالاری به پایان رسیده است. آنانی که تصمیم می‌گیرند و انتخاب می‌کنند، فقط مردم هستند.»

رییس مجلس سنا که از حامیان تیم دولت‌ساز به شمار می‌رود، در حالی از زورگویی در برابر کمیسیون‌های انتخاباتی صحبت می‌کند که شعار محوری محمد اشرف غنی در انتخابات ریاست‌جمهوری، «معامله نکردن با زورگویان» بود. به نظر می‌رسد که این تیم که در پنج سال گذشته بخشی از حکومت را به عهده داشت، نه تنها جلو زورگویان را گرفته نتوانست، بلکه زورگویان تازه‌یی از دل این تیم سر برآورده‌اند.

فرامرز تمنا نیز گفته است که «حتا محاسبه یک رای غیربایومتریک را نمی‌پذیرد.» در اعلامیه این تیم آمده است که محاسبه رای بدون بایومتریک، «استقبال از تقلب و جعل، اتلاف بودجه ملی، بی‌احترامی به آرای مردم و دامن زدن به بحران در افغانستان» تلقی می‌شود. در این اعلامیه از دادستانی کل خواسته شده تا با «جدیت» جلو مداخله «مقامات سودجو و مخالف با ثبات افغانستان» در امور انتخابات را بگیرد.

در اعلامیه این تیم همچنان گفته شده: «مقامات زورگو و مداخله‌گر نیز بدانند که افغانستان به کمک نسل جوان و تحصیل‌کرده خود در حال نهادینه‌سازی دموکراسی است. در افغانستان جدید

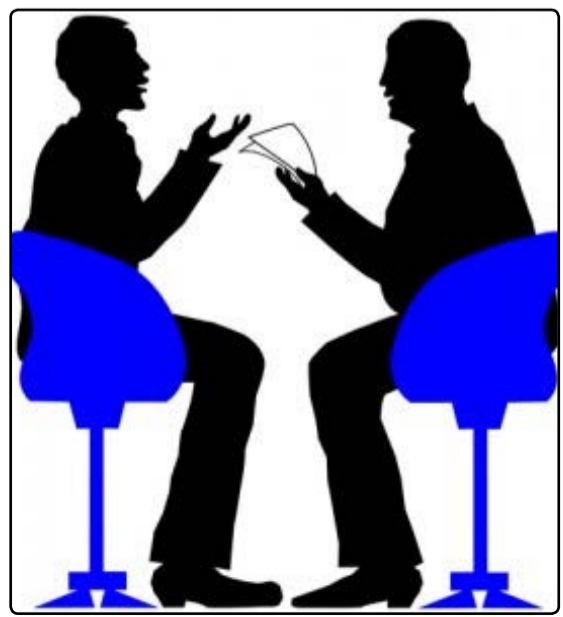
ریاست‌جمهوری نیز به این گفته‌ها واکنش نشان داده است. آقای نیل که دیروز در یک نشست خبری صحبت می‌کرد، گفت که کمیسیون‌های انتخاباتی نباید بر «تخلفات آشکار» انتخاباتی چشم ببوشند و از رهبران حکومت بهر اسند. آقای گفت: «تیم امنیت و عدالت تنها رای بایومتریک شده را می‌پذیرد و یک رای بدون بایومتریک قابل قبول ما نیست. اسناد زیادی وجود دارد که سندوق‌ها به گونه تقلبی پُر شده‌اند.» او با بیان این‌که گفته‌های مسلمیار «زورگویی و شرم‌آور» افزود که باید شناسنامه آقای مسلمیار بررسی شود که آیا شهروند افغانستان است یا نه؟

همزمان با این، تیم «تدبیر و توسعه» به رهبری

مصاحبه آیین

حامد علمی - /- /- /- /- /- /- بخش پنجاه و هفتم

- * ایطو کسانی بوده‌اند که وزن کرده باشند، باز پیسه نداده باشن؟
- آ.
- * باز تو برای شان چی گفتی؟
- می‌گم که پیسه مه بنده، باز نمی‌تن، می‌گن دَ گیرِ آمر باغ می‌ثمت.
- * ایطو کسانی بوده که پیسه زیاد داده باشن؟
- نی ایطو نی. آ یگان تا بیست روپیه دادن.
- * چند می‌گیری از کسی که خوده وزن می‌کنه؟
- پنج روپیه.
- * از چند بجه تا چند بجه کار می‌کنی؟
- از ساعت ده بجه تا ساعت پنج بجه.
- * ایطو شده که کسی همراهت جنگ کرده باشه؟
- نی نی.
- * روزانه چقدر کار می‌کنی؟
- یک‌صد یا یک‌ونیم‌صد کار می‌کنم، باز همراه یک گارد نصفش می‌کنم.
- * چرا همراه گارد؟
- وزن از همو اس.
- * اوقه پیسه برت نمی‌مانه؟
- یک پنجاهی می‌مانه.
- * یک پنجایی روزانه؟ باز ای پیسه ره چی می‌کنی؟
- خانه می‌برم.
- * در خانه به کی می‌دهی باز؟
- به مادرم.
- * پدرت چی کار می‌کنه؟
- پادرم شهید شده اس. گِل کار بود، خانه عمه‌ام رفته بود، شهید شد.
- * حالا در خانه کی سرپرستی می‌کنه؟
- یک برادرم اس.
- * برادرت چندساله است؟
- از مه کرده دو سال کلان اس.
- * او چی کار می‌کنه؟
- او در تابستان وزن می‌کنه و در زمستان خلطه پلاستیک می‌فروشه.
- * باز ای پیسه کفایت می‌کنه برای تان؟
- می‌شه دیگه.
- * مادرت چیزی کار نمی‌کنه؟
- نی.
- * خودت مکتب خواندی؟
- آ.
- * تا صنف چند؟
- حالی صنف چهار استم.
- * چندساله می‌باشی؟
- ده ساله.
- * هم کار می‌کنی و هم درس می‌خوانی؟
- نصف روز دَ مکتب، باز د این‌جه.
- * تفریح و بازی خودت چی است و چی وقت سپورت می‌کنی؟
- یگان روز که در باغ نماندن، باز در همو روز بازی می‌کنم، فوتبال.
- * در کجا فوتبال می‌کنی؟
- در پیش خانه.
- * آ.
- * همراهی کی بازی می‌کنی؟
- اندیوال‌های مه است پش مکتب در همون‌جه فوتبال می‌کنم.
- * چه آرزو داری؟
- آرزو دارم در آینده پولیس شوم.
- * چرا می‌خواهی پولیس شوی؟
- به وطنم خدمت می‌کنم. آرامی‌باشد همین‌جه به وطن مردم خدمت کنن.
- * آفرین. تشکر (راديو آزادی، ۲۳ حوت ۱۳۹۴)

ناصر فکوهی

هویت

فرهنگی

چيست؟

چگونه‌گی و ابزار ساخت هویت فرهنگی، بیشتر از خلال فرایندهای آموزش غیر رسمی (خانواده و جامعه) و رسمی (نظام آموزشی) انجام می‌گیرد. در طول این فرایند، مجموعه گسترده‌یی از نظام‌های زبان‌شناختی، شناختی و بازنمایی (representation) وارد عمل می‌شوند، اما پیچیده‌گی فرایند به حدی است که تقریباً امکان ندارد که از پیش بتوان نتیجه نهایی شکل‌گیری هویت و تحول آن را پیش‌بینی کرد و همواره فقط می‌توان در یک پیوستار سخن گفت.

بلافاصله مسأله بالا تایید می‌شود: هویت‌های انسانی هرگز یک‌دست و یک‌پارچه نبوده‌اند و نیستند؛ زیرا انسان در فردیت و در جمع، در حداقل قابل تصویری از موجودیت خویش نیز باهم موجودیتی بیالوژیک است که بنا بر جنسیت، سن، سلامت و... با دیگر انسان‌ها یکسان نیست و وقتی مشخصات فرهنگی به این امر اضافه شوند، کار به مراتب پیچیده‌تر می‌شود. هویت واحد، در حقیقت یک توهم توتالیتری آسیب‌زا بیش نیست که هرگز تحقق نیافته است. هویت متکثر برای آن‌که بتواند به موقعیت اجتماعی امکان وجودی بدهد، نیاز به برقرار گرفتن در قالب‌های از پیش تعریف شده (هرچند تغییرپذیر) الگوها و نقش‌های جامعه مربوطه است. با وصف این، میزان قابل توجهی از تکتک بنا بر جامعه و سازوکارهای مدیریت آن، همواره قابل بازماندن و عمل کردن است. هر اندازه میزان همسازی میان هویت‌های چندپاره و الگوهای هویتی در جامعه بیشتر باشد، موقعیت آن جامعه بهتر است و تنش و بحران کمتری خواهد داشت و برعکس.

و سرانجام هویت فرهنگی نیاز به همسازی و انطباق با فرایندها و نهادها و سازوکارهای هر جامعه‌یی دارد. اگر میان این دو گروه از واقعیت‌های اجتماعی چه در سطح کنش و چه در سطح بازنمایی، تضاد سختی به وجود بیاید، بی‌شک مابه‌ازاهای آسیب‌شناختی سختی برای جامعه خواهد داشت که خود را به گونه‌یی مختلف، بازتولید و تنش را تاحدی که می‌تواند انفجار انگیز باشد، در آن جامعه بالا می‌برند.

نقطه آغاز یک هویت را با گروهی از مفاهیم بارگذاری می‌کند. مولفه‌های شکلی و محتوایی به دنبال نام، و طبعاً در یک نظام زبان‌شناختی و شناختی، می‌آیند. فرد یا گروه، دارای کالبد یا بدنی هستند که در چارچوب اجتماعی در ظاهر و با سازوکارهایی مشخص، تعریف و تبیین می‌شود؛ بنابراین شکل و محتوای این بدن به صورت ایستا یعنی در یک لحظه مفروض ثابت و در قالب واقعی‌تر پویا، یعنی در میلیاردها حرکت روزانه‌اش، هویت فردی و گروهی را در چارچوب روزمره‌گی و سبک زندگی می‌سازند. کنش‌ها و پنداشته‌های فرد و گروه نیز، رابطه‌یی چرخه‌یی با هویت او دارند و پیوسته این هویت را بازتعریف می‌کنند و به اصطلاح آن را در «صحنه» قرار داده و بازسازی‌اش می‌کنند.

چگونه‌گی و ابزار ساخت هویت فرهنگی، بیشتر از خلال فرایندهای آموزش غیر رسمی (خانواده و جامعه) و رسمی (نظام آموزشی) انجام می‌گیرد. در طول این فرایند، مجموعه گسترده‌یی از نظام‌های زبان‌شناختی، شناختی و بازنمایی (representation) وارد عمل می‌شوند، اما پیچیده‌گی فرایند به حدی است که تقریباً امکان ندارد که از پیش بتوان نتیجه نهایی شکل‌گیری هویت و تحول آن را پیش‌بینی کرد و همواره فقط می‌توان در یک پیوستار سخن گفت. با وصف این، تجربه تاریخی در قرن اخیر نشان می‌دهد که تلاش دولت‌ها و صاحبان قدرت به در کنترل گرفتن ابزارهای ساخت هویت به ویژه در حوزه عمومی و رسمی و حتا تلاش آن‌ها برای دخالت کردن در ساخت هویت از خلال حوزه خصوصی، که در نهایت به صورت ایدیولوژی‌های بسیار سخت و استیلاطلب ظاهر شده‌اند، عموماً به اهداف خود نرسیده‌اند؛ یعنی هویتی را که می‌خواستند اند حتا پس از چند نسل، نتوانسته‌اند بسازند؛ اما این امر سبب آن نشده که در حوزه هویت فرهنگی، آسیب‌های جدی بر جامعه وارد نکنند. نمونه توتالیتریسیم‌های متفاوت قرن بیستم و جوامع بازمانده از آن‌ها از آلمان هیتلری گرفته تا شوروی استالینی، و از چین مایوویی گرفته تا جاپان نظامی‌گرا از این لحاظ گویا هستند.

در مورد یک‌پارچه‌گی و وحدت هویت،

هیچ فرد و به‌خصوص هیچ گروه اجتماعی نمی‌تواند وجود داشته باشد مگر آن‌که خود یا دیگران برای وی یک یا چند «هویت فرهنگی» تعریف کرده باشند و او بتواند خود را خواسته یا ناخواسته، شناسایی کند. بدین ترتیب منظور از هویت فرهنگی، مجموعه‌یی از مؤلفه‌های فرهنگی هستند که به یک فرد یا به یک گروه، «شخصیت» می‌دهند و به عبارت دیگر، او را از سایر افراد یا گروه‌ها «تمایز» می‌کنند تا از این راه بتواند وارد روابط میان‌کنشی با خود و دیگران شود و به عبارتی، بتواند مسوولیت و توانایی «موجودیت» فیزیکی و ذهنی خود در نظامی که در آن حضور دارد را بر عهده بگیرد. تنها موقعیت‌هایی که فرد یا گروه ممکن است به صورت کوتاه یا درازمدت هویت نداشته، دچار ضعف یا اختلال هویتی شده و یا آن را از دست بدهند، موقعیت‌های آسیب‌زا یا بیمارگونه است که بدون شک پیش و عموماً پس از خود با نشانه‌گان و پیامدهای زیادی همراه هستند.

در موضوع هویت فرهنگی، همواره چند پرسش پیش روی ماست: نخست آن‌که این هویت با چه اجزایی شکل می‌گیرد؟ سپس آن‌که این هویت چه‌گونه، به چه وسیله و در چه فرایندی به وجود می‌آید و تحول پیدا می‌کند؟ سوم آن‌که آیا هویت فرهنگی، موقعیتی واحد و یک‌پارچه است و یا متکثر و چندپاره و در هر یک از این دو حالت، چه ویژه‌گی‌ها و چه پیامدهایی دارد؟ و سرانجام این‌که هویت فرهنگی چه رابطه‌یی با کنش‌های اجتماعی، نهادها و فرایندهای جامعه می‌یابد؟ بی‌شک پاسخ به هر یک از این پرسش‌ها، خود نیازمند بحثی جداگانه است، اما ما در این‌جا تلاش می‌کنیم؛ نخست پاسخی عمومی به این مجموعه از پرسش‌ها (که تنها بخشی از پرسش‌هایی هستند که می‌توان مطرح کرد) بدهیم.

نخستین پرسش آن است که مولفه‌های تشکیل‌دهنده هویت فرهنگی کدام‌اند؟ شاید مهم‌ترین مولفه در این زمینه بدون شک و تردید زبان است که به مثابه نه تنها ابزار ارتباط اصلی، بلکه ابزار اجتماعی شدن افراد و ظرف اصلی اندیشیدن، انباشت فکر و مرکز پردازش داده‌های دریافتی از جهان بیرونی و به مادیت در آوردن آن‌ها از طریق نظام‌شناختی عمل می‌کند. البته زبان، بحث مفصلی دارد که در این‌جا مجال ورود به آن نیست. مولفه بسیار مهم دیگر که خود از زبان نشات می‌گیرد، نظام‌های نام و نام‌گذاری است که خود یک فرایند «طبقه‌بندی کننده» به حساب می‌آید. وقتی به یک فرد یا به یک گروه نامی داده می‌شود، این نام در نظام اجتماعی از پیش تعریف شده است و

تخیل، بازدمه اساسی برای پوهنتن

ناتاشا امیری

بخش سوم

باید. در این دور پویی یا خودپزوهی آن چه آشکار می‌شود این است که کل روند، برگردان شهود به واقعیت داستانی است. گذر از فازها برای به عینیت در آمدن حسی شهودی است تا آن ادراک به شکل سازمان یافته قابل فهم تر شود. اگر چیزی این روند را مختل نکند، شهود کاملاً منتقل خواهد شد.

مردابی نه خیلی تاریک

به مرور زمان و با نگارش مداوم انگار ارتباط با آن نیروی انگیزش خودجوش، مستحکم تر می‌شود. ناخودآگاه، دیگر مثل مردابی نیست که انتهایش به چشم نیاید. با تمرکز و تمرین تبدیل به آبی می‌شود که اعماقش خیلی هم تاریک نیست. مناطق متروک روح حال گردگیری شده‌اند. پس به نظر می‌رسد که ما در خودآگاهی می‌نویسیم. اما این افزایش حجم خودآگاه را بی‌چون و چرا مرهون آن جنبه نادیدنی و غریب هستیم. کل روند خلاقه انگار مقدر شده است که همیشه در ابهام بماند. زمان آن را مانوس و آشنا می‌کند، هر چند نمی‌توان کتمان کرد که تازه‌گی تجربه خلاقه همیشه باقی می‌ماند. هر بار احساس می‌کنیم آن اتفاق خواهد افتاد چون بار قبل هم رخ داده است، اما اندکی هراس و وحشت هم داریم که مبادا دیگر ارتباط با آن منبع خیالی برقرار نشود. گاهی این اتفاق می‌افتد... وقتی که بیش از حد به خود اعتماد می‌کنیم و از یاد می‌بریم که جریان دیگری هم در کار بود... در این حالت با نویسنده اول مقاله تفاوت چندانی نداریم.

علت و معلولی عقیم اند، برای نگارش به شکل علائم ملموس تری در بیابورد او باید آن رمزگان را با رمزگانی که خود می‌شناسد هم خوان کند که همان کدهای ذهنی هستند. این جاست که عمل گذر از صافی ذهن او صورت می‌گیرد و پیام شهودی به پیامی ذهنی بدل می‌شود. به این ترتیب زمینه مناسبی درونی رمزگان فراهم می‌شود و نتیجه پردازش وارد مرحله بعدی می‌شود.

حال کدهای ذهنی باید به کد ذهنی واژگان بدل شوند تا نخست تجسم آن واژه در ذهن نویسنده استقرار یابد. منظور هم یافتن کلمات متناسب (که البته ذاتی گذرا و مهار نشدنی دارند) با موضوع مورد نظر است. این مرحله رابطه‌ای تنگاتنگ با سبک نویسنده دارد. این کدها یا کلمات ذهنی قابلیت تبدیل شدن به کدهای مادی واژگان یعنی شکل متعارف، شناخته شده و قرار دادی کلمه، به شکل نوشتار روی کاغذ را دارند.

در پایان نویسنده، بر پایه تفکر استنتاجی، جملات را ارزش گذاری می‌کند. برخی را حذف و از مشابه دیگری که به لحاظ موسیقایی با ضرابه‌نگ جمله همخوان باشد استفاده می‌کند. این امر همان باز نویسی‌های مکرر پس از نگارش است تا محصول نهایی با نثری پالوده، مطابق با استانداردهای متعارف ویرایش باشد.

به این ترتیب پیام تصویری به شکل پیام واژه‌ای در قالب کلمات ارائه داده می‌شود و نویسنده کلمه مورد نظر را روی کاغذ حک می‌کند. پیام یا محصول نهایی به جنس کلمات عینیت می‌یابد و زبان ذهن باید به زبان واژگان دگر دینی

مهم‌ترین کار ما بازیافت چیزی است که پا در ناشناخته دارد. اما جای شک نیست که عرق ریزی روح و نوعی رنج در خلال نگارش صورت می‌گیرد؛ چون نویسنده ناگزیر است در روند خلاقه تخیل و بنا به ایدئولوژی خاصش؛ پیام شهودی را به علایم متفاوتی تبدیل کند. گرچه این مراحل پیچیده‌اند اما در زمانی کمتر از ثانیه انجام می‌پذیرند. برای روشن شدن موضوع، کل تبدلات را می‌توان در روند زیر خلاصه کرد:

کدهای شهودی ← کدهای ذهنی ← کدهای مادی واژگان ← ارزش گذاری واژگان

کدهای شهودی همان تصورات ناشناخته و ایماژها و احساساتی هستند که از طریق ارتعاشات الهام بخش، و عملکرد کلید و صندوقچه در برابر نویسنده قرار می‌گیرند. پیام شهودی گاه تصویری است، گاهی در قالب یک کلمه کلیدی تجلی پیدا می‌کند، گاهی به شکل یک معنای متمایز انتقال می‌یابد و گاه یک حس خاص را القا می‌کند. این پیام‌ها در هر حال موضوعاتی هستند که تبدیل کردنشان به نوشتار دشوار است و به مثابه علایم راهنمایی و راننده‌گی عمل می‌کنند. شما با دیدن تابلوی توقف ممنوع می‌فهمید که نباید آن‌جا ماشین‌تان را پارک کنید اما این اندیشه هیچ ربطی به آن علامت ندارد. کد تابلو برای شما رمز گشایی و ترجمه شده است برای همین شما معنا را درک می‌کنید. ایماژها هم همین طور هستند؛ باید رمز گشایی شوند. نویسنده ناگزیر است واحدهای نشانه‌ای و دلالت‌های نهفته در پیام‌های شهودی را که تبعی، سایه‌وار و به لحاظ

ناخودآگاه، دیگر مثل

مردابی نیست که انتهایش به چشم نیاید. با تمرکز و تمرین تبدیل به آبی می‌شود که اعماقش خیلی هم تاریک نیست. مناطق متروک روح حال گردگیری شده‌اند. پس به نظر می‌رسد که ما در خودآگاهی می‌نویسیم. اما این افزایش حجم خودآگاه را بی‌چون و چرا مرهون آن جنبه نادیدنی و غریب هستیم. کل روند خلاقه انگار مقدر شده است که همیشه در ابهام بماند. زمان آن را مانوس و آشنا می‌کند، هر چند نمی‌توان کتمان کرد که تازه‌گی تجربه خلاقه همیشه باقی می‌ماند

جمهوری ما کاسه داغ است مزن دست!

هلال فرشبورد

ای حاتم اندوه بشر، خاتم تزویر!
جز دغدغه داغ و دروغ و دم و دهشت
بر سفره رنگین کمایی
تو چه داری؟

ای داد چه گویم!
عمری ست که چون لور
پیوسته از آن دور
یک مشت سهل انگار شرف‌باخته سرد
یک خیل خداجار کفن بر سر مزدور
بر مزرعه و کوچه و پس کوچه این خاک
سنگلاخ کشیدند

رسواتر ازین نیست
یک دسته مطبوعی مطرود خودافروز
بیگانه‌تر از هیچ
با نسخه فرسوده تمکین حقارت
سرگشته و بیمار
در معرکه سازش و آسایش مردم
از انجمن «بن»
تا «دوچه» و «مسکو»
این آش سراسیمه معجون جنون را
در کاخ سپید سیه‌اندیش پزیدند
ای داد چه آرم!
جمهوری ما کاسه داغ است مزن دست
می‌سوزی عزیزم!

در مدرسه باور این نسل تملق
خشکیده مگر خون؟
هیبهات چه گویم!
از دار و دم و دسته این قوم چه پرس
رنج است سراپا
در هیات این طایفه بی‌سر و بی‌ته
قانون ازل قیمت امروز مرا داد
ترتیب ابد عزت فردای ترا کشت
بیهوده شد آیین زمین با همه خوبی
القاعده و طالب و ناتو تو چه دیدی؟

ای بی‌خبران از صف فردای تقابل
بیهوده متازید
از پاچه نگیرد
قیغوی وطن لاش فرومانده خوک است
آن را نخورد کس!
ای خاطران جمع
آن قدر نهاراشته قد فقر که بیخی
از بی‌علفی مرگ بیاید به مواشی!
هی خاطران تخت
این جنگل پرگاو تهی‌مانده از آداب
شیرازه تجرید تغافل نپذیرد!

ای ملت مهودم
ای ملت مشکوک فرامرگ جگردوز
ای ملت محکوم
ای مردم بی‌روز شب‌آلود سحرسوز

باز است مگر راه
از هیچ، برآید
برآید
برآید
دیری ست که در خواب
پی جستن نان‌اید
خیزید و بتابید که در عالم ساهر
هرجا که کسی
خاددایی
یا سختی هست
تصمیم و تکاپوست

پوید و بیاید
ای قوم پشیمان شده از آمدن خویش
حماسه اندیشه تاریخ چه خوانید
احوال جهان از دل رخ‌نامه چه جوید؟
تا عمق افق‌های بلورین رسیدن
در پهنة امکان زمان دانه بکارید
ای آن که نفس در بر ازین وضع جهیده
خود تاریخی محضی
افزون غم و غربت ما روز به روز است
روید و بجنید
گیرم که فروکاست کند فوج تطاول
راهی به درازای حقیقت نشود طی...

مبارزه جهانی با نظریه‌های توطئه‌آمیز

پیتر پومراتسوف / برگردان: عرفان ثابتی

از هنگ کنگ تا مسکو، و از تفلیس تا بلگراد، انبوهی از مردم هر هفته سرگرم اعتراضات خیابانی هستند. آنها اغلب با نیروهای مسلح و عصبانی پلیس مواجه‌اند که به باتون و گاز اشک‌آور مجهزند. بعضی از این تظاهرات، بزرگ‌ترین راه‌پیمایی‌هایی هستند که از سال ۱۹۸۹، سال مهم انقلاب‌های دموکراسی خواهانه، برگزار شده‌اند. اما در ۳۰ سال گذشته تغییر بنیادینی رخ داده است. در سال ۱۹۸۹، در انقلاب‌های «رنگی» اوایل قرن بیست و یکم یا در بهار عربی اوایل دهه‌ی جاری، تظاهرات مردمی بخشی از همان چیزی بود که متخصصان علوم سیاسی، موج دموکراتیزاسیون می‌خوانند — یعنی پیشرفت حتمی به سوی آزادی هر چه بیشتر. معلوم بود که چه کسانی در طرف درست تاریخ ایستاده‌اند: آنانی که آزادی فردی، حق آزادی بیان، آزادی حرکت و فرهنگ (اغلب غربی) آزاد را گرامی می‌شمردند.

اما به نظر می‌رسد که اعتراضات کنونی، تاکتیکی و کم‌اهمیت‌اند و جزئی از رویدادی مهم‌تر نیستند. چه اتفاقی رخ داده است؟ چطور ایده‌ی جهان‌شمول پیشرفت از بین رفت؟ آیا ایده‌ی جدیدی می‌تواند جایگزین آن شود؟

در سال ۲۰۰۳ پس از حمله‌ی آمریکا به عراق، جورج دابلیو. بوش با مقایسه‌ی رویدادهای سال ۱۹۸۹ و دیدگاه خود درباره‌ی آینده‌ی خاورمیانه گفت، «پرزیدنت ریگان اعلام کرد که دوران ظلم و ستم شوروی به سر آمده و نمی‌تواند در برابر نیروی محرکه‌ی آزادی مقاومت کرد. دموکراسی عراق موفق خواهد شد، موفقتی که این خبر را به سراسر خاورمیانه، از دمشق تا تهران، ارسال خواهد کرد که در آینده آزادی می‌تواند از آن هر کشوری باشد.» هدف از حمله به عراق تحمیل دموکراسی از بالا بود اما طراحان این حمله به‌شدت از زبان و نمادهای سال ۱۹۸۹ بهره بردند. پایین کشیدن مجسمه‌ی صدام حسین در بغداد یادآور تخریب مجسمه‌های لنین در اروپای شرقی بود و شباهتی تاریخی را به ذهن القاء می‌کرد. اما این حمله به جنگ داخلی و مرگ صدها هزار نفر انجامید. واژه‌ها و تصاویری که در سال ۱۹۸۹ در اروپای شرقی آکنده از معانی نیرومند بودند در بغداد بی‌اهمیت شدند.

ناکامی بهار عربی در مصر سبب شد که سرخوشی دموکراسی خواهان جایش را به دیکتاتوری نظامی‌ای بدهد که حتی از دیکتاتوری حسنی مبارک هم قدرتمندتر بود. بنابراین، این احساس خدشه‌دار شد که اعتراضات حتماً به آزادی و رفاه می‌انجامد.

یکی از دیگر عوامل تضعیف منطق ژئوپلیتیک روایت‌های اعتراض‌آمیز، انحراف دموکراسی‌های ظاهراً مستحکم بوده است. ماه گذشته وقتی به تفلیس، پایتخت گرجستان، رفتم معترضان خشمگین از سخنرانی یک نماینده‌ی مجلس روسیه در پارلمان گرجستان به من گفتند که هوادار اروپا هستند. اما حالا که اتحادیه‌ی اروپا رهبرانی مثل ویکتور اوربان، نخست وزیر مجارستان، دارد این حرف دقیقاً به چه معناست؟ اوربان خودش در سال ۱۹۸۹ یکی از رهبران معترضان دموکراسی‌خواه بود اما از آن زمان تا کنون به شیوه‌ای استنادانه استقلال رسانه‌ها و قوه‌ی قضائیه را از بین برده، و نهادهای دموکراتیک را با چنان مهارتی از درون تهی کرده است که از گزند تحریم اتحادیه‌ی اروپا نیز در امان مانده است.

جنبش‌های اعتراضی موفق باید در تقابل با حکومت، نگرش متفاوتی ارائه دهند. در سال ۱۹۸۹، هواداری از نظام سرمایه‌داری دموکراتیک در برابر کمونیسم آسان بود. در انقلاب سال ۲۰۰۰ صربستان، دانشجویانی که علیه اسلوبودان میلوسویچ تظاهرات می‌کردند با ناسیونالیسم جنگ‌افروزان‌ه‌ی او مخالف بودند و به جای آن از ادغام صربستان در جامعه‌ی جهانی دفاع می‌کردند.

حاکمان مستبد کنونی آن‌قدر خشک نیستند. آنها به جای چسبیدن به یک ایدئولوژی، یاد گرفته‌اند که به زبان‌های گوناگون حرف بزنند. برای مثال، در نخستین سال‌های حکومت ولادیمیر پوتین، کرملین هم از عظمت روسیه سخن می‌گفت و هم برنامه‌های تلویزیونی واقع‌نمای غربی، نظام سرمایه‌داری و انتخابات‌ها را قوی‌تر می‌نمود. روس‌ها بسیار بیشتر از دوران شوروی به اطلاعات دسترس دارند و می‌توانند آزادانه سفر کنند. زبان حکومت چین هم آمیزه‌ای از کمونیسم و فرهنگ مصرف‌گرا

روسیه یکی از مهم‌ترین گویندگان اخبار، دمیتری کیسیلیوف، داستان‌هایی باورنکردنی درباره‌ی تاریخ، ادبیات، قیمت نفت و انقلاب‌های رنگی تعریف می‌کند و بعد این تکیه‌کلام را بر زبان می‌راند: «تصادفی است؟ من که این‌طور فکر نمی‌کنم!» منظورش این است که دنیا با روسیه بد است و تظاهرات دموکراسی‌خواهانه را نیروهای قدرتمند و مرموز به راه انداخته‌اند. پکن هم بی‌درنگ معترضان هنگ کنگی را محکوم کرده و آنها را آلت دست غرب اهریمنی خوانده است، غربی که مصمم به تحقیر چین است.

نتیجه‌ی توطئه‌باوری این است که فکر می‌کنید هیچ قدرتی ندارد و هرگز نمی‌توانید چیزی را عوض کنید. اگر سررشته‌ی همه‌امور به دست نیروهای مرموز و نامرئی باشد، دیگر چطور ممکن است که چیزی را تغییر دهیم؟

اما مایوس و دلسرد کردن مردم تنها یکی از روش‌ها است. زیرکانه‌تر آن است که با ترویج توطئه‌باوری، روایت‌های جنبش‌های اعتراضی را بی‌معنا کنید.

اعتراضی را از بین می‌برند. این کارزارها نقاب کارزارهای آزادی‌های مدنی آمریکا — برای مثال، «جان سیاه‌پوستان اهمیت دارد» — را به چهره می‌زنند و با سوءاستفاده از آنها نظر رای‌دهندگان را به سمت دونالد ترامپ جلب می‌کنند. نتیجه‌ی نهایی چنین فریب‌کاری‌هایی این است که افراد کم‌کم به هر چیزی که در فضای مجازی می‌بینند، شک می‌کنند و اعتمادشان از بین می‌رود. برای مثال، از خود می‌پرسند آیا فلان پوستر حقوق مدنی آمریکا واقعاً در سن پترزبورگ تولید نشده است؟ آیا می‌توان به ظاهر هیچ چیزی اعتماد کرد؟ بنابراین، خود مفهوم اعتراض واقعی به‌تدریج از بین می‌رود. در نتیجه، کرملین آسان‌تر می‌تواند ادعا کند که همه‌ی اعتراضات در واقع نقاب و پوششی بر عملیات کشورهای خارجی است و چیزی به اسم اعتراض واقعاً خودجوش مردمی وجود ندارد.

اما باز هم معترضان در هنگ کنگ، تفلیس و مسکو جان خود را به خطر می‌اندازند. بنابراین به جای این که دنبال

سرتگر روایت‌های ناکام قدیمی بگردیم، باید به حرف خود معترضان دقیق‌تر گوش دهیم تا بفهمیم امروز چطور برای دموکراسی مبارزه می‌کنند.

تکیه‌کلام معترضان هنگ کنگی این است: «مثل آب باش، ای رفیق». معترضان کار را بر مقام‌های کشور سخت می‌کنند و می‌گویند: در یک محل تجمع نکنید تا نتوانند شما را محاصره کنند؛ رهبران مشخصی نداشته باشید تا نتوانند آنها را دستگیر کنند؛ به تظاهرات افت و خیز دهید تا مسئولان سردرگم بمانند. معترضان از نوعی منطق سیالیت پیروی می‌کنند تا دولت نتواند آنها را به آسانی هدف قرار دهد. به این ترتیب، رویدادها و نمادهای ظاهراً کم‌اهمیت‌تر می‌توانند ناگهان پر معنا شوند. در هنگ کنگ، قانون استرداد به نماد مبارزه برای حقوق تبدیل شده است؛ در تفلیس، حضور یک نماینده‌ی عادی مجلس روسیه در پارلمان گرجستان به اعتراضات منسجم انجامیده است؛ در مسکو، انتخابات شورای شهر، که بعضی حتی از آن خبر ندارند، به نماد فشارها و محدودیت‌های پوتین‌سبم بدل شده است. به محض این که حکومت‌ها بر این زبان و نمادها چنگ بیندازند، زبان و نمادهای

در سال ۲۰۱۴، پس از عزل رئیس‌جمهور هوادار روسیه به دست انقلابیون اوکراینی در کی‌یف، نیروهای متکی به حمایت روسیه در شرق اوکراین دست به اعتراض زدند. آنها حتی در جزئی‌ترین چیزها، از جمله سنگ‌ساز با لاستیک خودرو، از معترضان کی‌یف تقلید کردند. این اعتراضات را به تقلید از قیام سال ۱۹۶۸ چکسلواکی علیه کرملین، «بهار روسی» خواندند. بنابراین، وقتی روسیه جنگ پنهانی خود را در اوکراین به راه انداخت این اعتراضات به نوعی داستان‌سرایی منفی انجامید: به نظر می‌رسد که کرملین می‌گوید، اعتراضات دموکراسی‌خواهانه نه به رفاه بلکه به بی‌ثباتی، خون‌ریزی و کشتار می‌انجامد. رسانه‌های روسی مرتباً چنین تصویری را به مخاطبان القاء می‌کنند، و به این منظور آمیزه‌ای از ویدیوهای، به قول خود، اعتراضات مهندسی‌شده توسط آمریکا در اروپا و خاورمیانه و تصاویر کشتار در سوریه و اوکراین را منتشر می‌کنند. پیام این رسانه‌ها این است که میان اعتراض و هرج‌ومرج پیوندی ناگسستی وجود دارد.

کارزارهای اینترنتی کرملین در آمریکا زیرکانه‌ترند و اعتماد افراد به روایت‌های

جدیدی به وجود می‌آید و ائتلاف‌هایی حول آنها شکل می‌گیرد.

شاید ویژگی اصلی اعتراضات کنونی توانایی ایجاد ارتباط و هم‌افزایی میان گروه‌های پراکنده است. حکومت‌هایی که معترضان با آنها مبارزه می‌کنند ایدئولوژی واحدی ندارند و تنها وجه اشتراکشان این است که می‌خواهند مردم را دلسرد کنند و میان آنها شکاف بیندازند. همان‌طور که تحقیق دانشگاه هاروارد درباره‌ی راهبرد تبلیغاتی دولت چین در اینترنت نشان داد، دولت چین تا حدی انتقاد را تحمل می‌کند اما بی‌درنگ هر گونه اشاره‌ای به کنش دسته‌جمعی را سانسور می‌کند: به قول نویسندگان این تحقیق، «چینی‌ها به طور فردی آزادند اما به طور دسته‌جمعی اسپرند.»

در سال ۲۰۱۴ برای تحقیق درباره‌ی کتاب جدیدی راجع به پرویگاندا در سراسر دنیا به مکزیکو سیتی رفته بودم و در کافه‌ای با آلبرتو اسکورسیا، یکی از فعالان متخصص در امور دیجیتال، دیدار کردم. او لپ‌تاپش را باز کرد تا به من نشان دهد که این اعتراضات بیشتر از آن که نتیجه‌ی مجموعه‌ای از ایدئولوژی‌ها و نظرات باشد حاصل رابطه‌ای پویا میان شبکه‌ها است. در مرکز نمایشگر، توپ مرتعشی از نقطه‌ها دیده می‌شد که بین‌شان خطوطی وجود داشت و دائماً خط‌های جدیدی میان نقطه‌ها ظاهر می‌شد، و در نتیجه کل این مجموعه تکان می‌خورد، رشد می‌کرد و ضخیم‌تر می‌شد. این نمودار، معرف گفت‌وگوی لحظه‌به‌لحظه میان معترضان در جریان تظاهرات مهمی در مکزیک بود. در این تظاهرات، صدها هزار نفر پس از قتل ۴۳ دانش‌آموز به دست باندهای مواد مخدر به خیابان‌ها سرازیر شدند. هر نقطه نشان‌دهنده‌ی یک نفر، و هر خط حاکی از یک گفت‌وگو میان آنها بود. به لطف این گفت‌وگوها پیوند میان اعضای این جنبش تقویت می‌شد.

در حالی که اسکورسیا داشت این نمودار را به من نشان می‌داد، تظاهراتی بیرون از همان کافه به راه افتاد. این شبیه به همان تصویری بود که همیشه از تظاهرات در سر داشتیم: تصاویر مردمی پرشور، شعارها، سخنرانی‌ها، داستان‌ها و تاریخ. اما اسکورسیا آنها را طور دیگری می‌دید، همچون چیزی انتزاعی‌تر.

در بالای نمایشگر چیز جدیدی ظاهر شد — شکل‌های کوچک پرشماری که چشمک می‌زدند. این شکل‌ها با هم ارتباط نداشتند؛ در عوض، تکتک به توپ می‌خوردند، به آن ضربه می‌زدند و آن را تکه‌تکه می‌کردند. اسکورسیا گفت، «اینها بات‌ها و ماشین‌های انسان‌نما هستند.»

با گسترش تظاهرات، حکومت از بات‌ها و ماشین‌های انسان‌نما برای تضعیف اعتراضات استفاده کرد. ناگهان معترضان دیدند که به پول گرفتن از اپوزیسیون و وطن‌فروشی متهم شده‌اند. آنها به طور غریزی واکنش نشان دادند و در اینترنت به دفاع از خود در برابر اتهام‌زنندگان پرداختند.

در لپ‌تاپ اسکورسیا می‌شد پیامدهای این وضعیت را دید — گره‌های کوچکی که معرف معترضان بودند از تعامل با یکدیگر دست کشیدند و در عوض با مهاجمان درگیر شدند. در نتیجه، شبکه‌ی ضخیم، نازک‌تر شد و توپ از هم پاشید و به توده‌ی لرزان بدون شکلی تبدیل شد. هدف رهبران معترضان منسجم نگه داشتن شبکه‌ها بود؛ هدف مهاجمان از هم پاشیدن شبکه‌ها بود.

بررسی علمی و عملی سیاست بین الملل

پوهاند دوکتور
حبیب پنجشیری

بر سر راه سیاست بین الملل، مشکلات علمی و عملی موجود است و آن را می توان به صورت زیر بررسی و خلاصه کرد:

۱. عدم یکسان بودن جامعه بین الملل جامعه بین المللی دارای ترکیبی است ناهمگون که در آن واحدهای سیاسی متعدد با ساختارهای متفاوت اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی موجود اند. منافع دیدگاهها و برداشتها این واحدها لزوماً یکسان باید باشد. واحدهای یادشده تحت تأثیر انگیزه های گوناگون و جهت گیری های متفاوت به سیاست خارجی می انجامد. حتی اگر دولتهایی را که در یک منطقه معین جغرافیایی قرار دارد. سیاست خارجی آنها را مورد مطالعه قرار دهیم؛ دیده می شود که با وجود اینکه دارای ساختارهای مشترک اعتقادی، زبانی، تاریخی و غیره میان آنان برقرار می باشد - باز هم هر یک از دولت ها منافع خاص خودشان را دنبال می کنند که بعضاً با منافع دول دیگر در تعارض قرار می گیرد.

۲. تعدد متحولها

آگاهان سیاست بین الملل کوشش می کنند تا تحولات گسترده سیاست بین الملل را مطالعه و شناسایی نمایند. چگونه گی همبستگی و یا عدم همبستگی را مشخص نمایند تا بدین طرق به توضیح نظریات مختلف قادر باشند. وجود گزینه های متعدد در سیاست بین الملل و ارتباط بسیار پیچیده میان آنها و نیز مشکلات تفکیک در بین انگیزه ها - بالاخره مشکلات تشخیص علت العلل معلولها، از مسایلی هستند که محقق را در ترتیب روابط میان واحدهای سیاسی به چالش ها مواجه می سازد.

۳. وجود بازیگران غیرحکومتی

گرچه در مطالعه ابعاد گوناگون سیاست بین الملل عمدتاً بر نقش واحدهای رسمی حکومتی تأکید می شود و به هیچ وجه نمی توان نقش و اهمیت جنبش های استقلال طلبانه، سازمانها و گروه های انقلابی، اتحادیه ها و انجمن های بین المللی، شرکت های چندین ملیتی و غیره را نادیده گرفت. در بعضی موارد امکان دارد رفتار بازیگران غیرحکومتی در روابط بین الملل بیشتر از رفتار بازیگران رسمی حکومتی باشد.

به طور مثال: پس از تشکیل دولت سوسیالیستی اتحاد جماهیر شوروی پیشین، دولت ها، سرمایه های خود را در مقابل بازیگران مشاهده می کردند که دارای مرزهای جغرافیایی معین بود و در چارچوب یک واحد سیاسی مشخص از منافع، کارشویه و سیاست خارجی خاصی پیروی می کرد. به همین دلیل دولت های متخاصم قادر به بهره گیری از شیوه ها و ابزارهای گوناگون اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و نظامی علیه آن قرار گرفتند. بدین ترتیب، رفتار بازیگران غیرحکومتی در صحنه روابط بین الملل و سیاست بین الملل، مشکلات را برای محقق شدن روابط بین الملل بر مبنای پیش بینی عمل ها و عکس العمل ها به وجود آورد.

۴. دگرگونی در شرایط و مقتضیات بین المللی مطالعات سیاست بین الملل با وجود اینکه شرایط و عوامل محیطی را ثابت فرض کرده نمی تواند؛ زیرا فضای بین الملل تحت تأثیر عوامل گوناگون دستخوش

تغییر و تحولات می شود و دولت ها در اثر نیازهای داخلی، فشارهای بین المللی و تهدیدات خارجی در رفتارهای اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و نظامی خود تجدید نظر می کنند که این امر مشکلات بسیاری را در پیش بینی جهت گیری های سیاست خارجی دولت ها به وجود می آورد.

۵. کمیت ناپذیری عوامل کیفی

بسیاری از اجزای سیاست بین المللی مانند قدرت و به طور کلی منافع ملی، کمیت ناپذیر اند و کمیت آنها را به ساده گی نمی توان به صورت اعداد نشان داد و نباید انتظار داشت که در تمامی موارد روش های آماری توضیح دهنده رفتارها و سیاست های دول باشند.

برای مثال: قدرت که یک کل تجزیه ناپذیر به شمار می رود از تعدادی عناصر کیفی (رهبری، مشروعیت، ایدئولوژی و...) و کمی (تعداد افراد نظامی، اوضاع اقتصادی و...) تشکیل شده است؛ به گونه ای که حتی اگر کارشناس سیاست بین الملل ارزیابی درستی از عناصر کمی در چارچوب روش های شمارش به عمل آورد در تجزیه و تحلیل مولفه های کیفی آن با مشکلات مواجه خواهد شد. برای نمونه به ساده گی نمی تواند پژوهشگر، ویژه گی های فرهنگی و ارزشی یک جامعه را با شاخص های کمی تبدیل کند.

۶. در اختیار نداشتن معلومات محرمانه بسیاری از اطلاعات، آمار، ارقام و فکتورهایی که کارشناسان سیاست بین الملل برای مطالعه، تجزیه، تحلیل به آنها نیازمند اند. در جمع اسناد محرمانه و طبقه بندی شده به حساب می روند. کارشناس سیاست بین الملل نمی تواند به آسانی آن اسناد را در اختیار خود قرار دهد و باید برای این کار، مدت ها زیادی انتظار بکشد. این شکیبایی طولانی، خودش یک نوع مشکل بر سر راه تحقیق می باشد. امکان دارد نظر به پیشرفت تکنولوژی در زمان بعد از انتظار اطلاعات و معلومات جدیدتری را دریافت نمایند و به تجزیه و تحلیل مسایل روز پرداخته و رفتارهای واحدهای سیاسی را پیش بینی و پیشکش دارند.

پس از تشکیل دولت سوسیالیستی اتحاد جماهیر شوروی پیشین، دولت ها، سرمایه های خود را در مقابل بازیگران مشاهده می کردند که دارای مرزهای جغرافیایی معین بود و در چارچوب یک واحد سیاسی مشخص از منافع، کارشویه و سیاست خارجی خاصی پیروی می کرد. به همین دلیل دولت های متخاصم قادر به بهره گیری از شیوه ها و ابزارهای گوناگون اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و نظامی علیه آن قرار گرفتند. بدین ترتیب، رفتار بازیگران غیرحکومتی در صحنه روابط بین الملل و سیاست بین الملل، مشکلات را برای محقق شدن روابط بین الملل بر مبنای پیش بینی عمل ها و عکس العمل ها به وجود آورد.

۴. دگرگونی در شرایط و مقتضیات بین المللی

مطالعات سیاست بین الملل با وجود اینکه شرایط و عوامل محیطی را ثابت فرض کرده نمی تواند؛ زیرا فضای بین الملل تحت تأثیر عوامل گوناگون دستخوش تغییر و تحولات می شود و دولت ها در اثر نیازهای داخلی، فشارهای بین المللی و تهدیدات خارجی در رفتارهای اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و نظامی خود تجدید نظر می کنند که این امر مشکلات بسیاری را در پیش بینی جهت گیری های سیاست خارجی دولت ها به وجود می آورد

بنیاد انتخابات و شفافیت افغانستان:

قلب سازمان‌یافته در انتخابات صورت گرفته است

گفت‌وگوکننده: ابوبکر صدیق

اشاره: انتخابات ریاست‌جمهوری در ششم میزان با چالش‌های زیاد مواجه شد. ادعاهای مبنی بر وجود تقلب، ناکارایی دستگاه‌های انگشت‌نگاری و بسته بودن برخی محلات رأی‌دهی و میزان پایین اشتراک مردم از چالش‌های این انتخابات عنوان شده است. نهادهای ناظر انتخاباتی نیز گفته‌اند که چالش‌های در انتخابات ریاست‌جمهوری و کم‌رنگ بودن اشتراک مردم در این روند وجود داشته است و این مشروعیت انتخابات را به پرسش مواجه می‌سازد. کمیسیون انتخابات گفته است رأی بدون پایومتریک قابل شمارش نیست، اما برخی از نکت‌های انتخاباتی در دو روز گذشته در نشست‌های جداگانه خود را پیروز میدان خواندند. تیم ثبات و همگرایی به رهبری داکتر عبدالله و دولت‌ساز به رهبری دکتر غنی گفته‌اند که در انتخابات پیروز هستند. اما این سخنان و موضع‌گیری‌ها به معنای بحرانی وضعیت نیست؟ این پرسش و پرسش‌های دیگر را با حبیب‌الله شینواری، مسوول برنامه‌های موسسه انتخابات و شفافیت افغانستان (ایوتا) در میان گذاشتیم که حاصل آن را می‌خوانید.

نواهای تقلب در رسانه‌های اجتماعی دست به دست می‌شوند، موضع‌گیری‌های برخی از تکت‌های انتخاباتی و اعلام پیروزی نیز صورت گرفته است، این پیام‌ها تکرار بحران ۲۰۱۴ است یا بدتر از آن را انتظار داشته باشیم؟ امیدوار هستم که بحران ۲۰۱۴ تکرار نشود، اما اگر کمیسیون‌های انتخاباتی نتوانند در هماهنگی مشترک اسناد و مدارک را بررسی کنند، مانند امروز که کمیسیون انتخابات آمارهای ضد و نقیض را از انتخابات منتشر می‌کند، ادامه دهد: «یک روز آمار رأی‌دهنده‌گان را هشت و نیم و میلیون و روز دیگر نه و نیم و میلیون اعلام می‌کند». بدون شک نتیجه بحران است. اگر کمیسیون شکایات انتخاباتی مانند گذشته زیر فشار سیاسی قرار بگیرد و مستقلانه عمل نکنند. ما به طرف بحران می‌رویم، اما اگر کمیسیون‌های انتخاباتی مستقلانه تصمیم بگیرند، نهادهای ناظر انتخاباتی از این تصمیم حمایت می‌کنند. در صورت سیاسی شدن نتیجه، کمیسیون با سرنوشت کمیسیون پیشین دچار خواهند شد.

* دادگاهی شدن کمیسیون پیشین چه تأثیر روی کارکرد کمیسیون جدید دارد؟
به دادگاه کشاندن کمیسیون پیشین کمیسیون انتخابات یک دلهره را برای کمیسیون جدید ایجاد کرده است، اما اگر در دادگاه‌های بعدی این روند تغییر کند و از کمیسیون حمایت صورت گیرد و برأت حاصل کند، نتیجه نیز قابل تغییر است. کمیسیون جدید از این سرنوشت خیلی در هراس شده‌اند.

* شما به عنوان یک نهاد ناظر انتخاباتی، ارزیابی تان از میزان تقلب به کدام اندازه است؟
اگر اشتراک مردم معیار برای تقلب قرار دهیم، میزان تقلب اندک است و دستگاه‌های انگشت‌نگاری سبب تقلیل تقلب شده است، اما زمینه تقلب از طرف خود کمیسیون‌های فراهم شد، زمانی به بیش از پنج هزار مرکز رأی‌دهی، مواد حساس فرستاده شده است، و ۴۹۰۰ مرکز در روز رأی‌دهی باز بوده، خود نشان می‌دهد که تقلب به صورت سازمان یافته و گسترده است. سازمان یافته به این معنا صندوق‌های در برخی از ولسوالی‌های فراه، بدخشان و غور و... به نفع نامزد مشخص پر و انتقال داده شده است؛ حتی در ابتدا گفته می‌شد که در این ساحات به دلیل ناامنی انتخابات برگزار نشده است، اما بعداً دیده شد که صندوق‌های پر شده‌اند و بعد به کمیسیون گفته شده است که اعلام کند که انتخابات در این ولسوالی‌های صورت گرفته است. این تقلب سازمان یافته و سازمان‌دهی شده است و امیدواریم که کمیسیون شکایات انتخاباتی در این مورد توجه جدی کند.

* تشکر از این وقت گذاشتید از شما هم.

است این سخن کمیسیون انتخابات را به چالش مواجه کرده است. کمیسیون انتخابات به ۵ هزار و ۳۷۳ مرکز رأی‌دهی مواد حساس فرستاده بود، ۴ هزار ۹۰۰ مرکز رأی‌دهی در روز انتخابات باز بود که این پرسش برانگیز است، در بیشتر از ۱ هزار ۴۰۰ مرکز رأی‌دهی مواد حساس به نفع کدام نامزد استفاده شد. نهادهای ناظر نگرانی دارند که از این مواد حساس چگونه و به نفع چه کسی استفاده شده است. همچنان کمیسیون شکایات انتخاباتی نیز از حلاجی و جداسازی رأی سفید از سیاه در چنین حالت عاجز خواهد ماند. برخی صندوق‌های به نفع یک نامزد مشخص پر شده است، اما کمیسیون نمی‌تواند این آرا را پاک‌سازی کند. همچنان اشکال قانونی در این مورد وجود دارد، در قانون جدید انتخابات به کمیسیون مستقل انتخابات حق داد شده که در صورت کمیسیون شکایات انتخاباتی اقدام به باطل‌سازی رأی یک محل کند، کمیسیون انتخابات حق اعتراض را دارد که موضع را دادگاهی می‌کند. در این صورت انتخابات به بحران می‌رود کشور شاهد یک بحران تازه تولد شده خواهد بود.

از طرفی هم، موضع‌گیری تکت‌های انتخاباتی سبب بحرانی شدن نتیجه انتخابات می‌شود، اگر انتخابات در دور اول نتیجه ندهد، دور دوم نیز با عالمی از چالش‌های اقتصادی، امنیتی و اجتماعی مواجه می‌گردد که آزار دهنده است. ممکن در دور اول و دوم نتیجه انتخابات مورد قبول طرف‌ها قرار نگیرد، اعتراضات خیابانی از طرف هواداران نامزدان معترض راه‌اندازی شود و ممکن مردم شاهد یک بحران جدید در کشور باشند.

* شما از تقلب و اعتراضات یاد آوری کردید،

در چیست؟

یکی از دلایل مربوط به ظرفیت کمیسیون‌ها می‌شد که نتوانستند که از ظرفیت‌های موجود برای فراهم کردن زمینه بهتر اشتراک مردم استفاده کنند و با اهمیت این بحث رادری کنند، کمیسیون با راه‌اندازی تبلیغات در قریه و قصبات از طریق افراد و گروه‌های تأثیرگذار می‌توانست مردم را ترغیب به شرکت در انتخابات کند، اما کمیسیون انتخابات در پهلوی این بی‌برنامه‌گی تبلی بود و سبب شد تا سطح اشتراک مردم پایین بیاید. اگر کمیسیون انتخابات فهرست رأی‌دهنده‌گان مراکز و محلات رأی‌دهی را در تمام ولایت‌های منتشر می‌کرد، سهولت بیشتر برای آگاهی‌دهی و اشتراک مردم فراهم می‌شد؛ چون زمانی یک فرد از یک قریه در مرکز رأی‌دهی خود پیش از انتخابات نام خود در فهرست رأی‌دهنده‌گان می‌دید، به تعداد زیاد از باشنده‌های همان قریه آگاهی می‌داد. اگر کمیسیون انتخابات این کار را انجام می‌داد، شاید میزان اشتراک مردم به مراتب بیشتر و بلندتر می‌بود.

* آیا می‌توانیم مطمئن باشیم که انتخابات شش میزان منجر به یک نتیجه مطلوب شود؟

از آنجایی که میزان اشتراک کننده‌گان اندک بود، نظم و دسپلین نیز بهتر بود و شمارش آرای محلات نیز نسبت به انتخابات‌های گذشته در فرصت اندک تمام شد، فهرست رأی‌دهنده‌گان به اساس حروف الفبا تعیین شده بود، اما مشکلات در فهرست رأی‌دهنده‌گان و پایومتریک وجود داشت، کمیسیون انتخابات فیصله کرد که رأی بدون پایومتریک شمارش نمی‌شود، پُر شدن صندوق‌های رأی‌دهی نیز از چالش‌های عمده

* آقای شینواری! سطح پایین اشتراک مردم در انتخابات حکایت از چه دارد؟

عوامل متعددی در پشت این موضوع نهفته است، کم‌رنگ بودن آگاهی‌دهی از روند انتخابات در زمان معین آن توسط کمیسیون انتخابات و نبود تشویق و ترغیب مردم به اشتراک در انتخابات، همچنان نبود و کمبود کارزارهای برنامه محور نامزدان انتخابات ریاست‌جمهوری تأثیر منفی روی این بحث گذاشت است. بیشتر نامزدان کارزارهای انتخاباتی سراسری با برنامه نداشتند. ظاهراً برنامه‌های کمپنی نامزدان با تهمت زدن و حملات لفظی بالای تیم‌های رقیب خلاصه می‌شد. فقدان برنامه‌ها و نبود منشورهای انتخاباتی منظم و روشن و طرح‌های عملی برای مردم از دیگر موضوعات بود که سبب شد تا روی اشتراک مردم در انتخابات تأثیر منفی بگذارد.

مورد سوم هم، ناامیدی و دل‌سردی مردم از انتخابات پارلمانی سال گذشته بود که اعلام نتیجه آن در مدت ۷ ماه طول کشید، رأی مردم گم شد و نام مردم در فهرست رأی‌دهنده‌گان وجود نداشت، مورد چهارم هم برگزار نشدن انتخابات شورای ولایتی و ولسوالی‌های بود.

همچنان، مواردی چون تهدیدهای امنیتی در روز انتخابات و پخش شب‌نامه‌های از طرف تروریستان سبب هراس و ترس مردم از اشتراک در روند انتخابات شد.

* دلیل این که انتخابات‌های افغانستان یکی به دنبال دیگر بحرانی‌تر می‌شوند و کمیسیون‌ها نمی‌توانند از گذشته درس بگیرند و برای بهبودی آینده کار کنند

کمیسیون انتخابات:

هیچ ناظری برای نظارت از روندهای انتخاباتی در این کمیسیون حضور ندارد

کمیسیون انتخابات مراجعه نکرده است. او خاطر نشان کرد، به هیچ‌کسی اجازه مداخله داده نخواهد شد و ناظران در برخی مراکز رأی‌دهی در روز انتخابات حضور نداشته‌اند، اما با ارایه معلومات نادرست، ذهن مردم را مغشوش می‌کنند. رییس دبیرخانه کمیسیون انتخابات همچنان از رسیدن مواد انتخاباتی از اکثر مراکز در ولسوالی‌ها به مراکزهای ولایت‌ها خبر داده، گفت که قرار است به زودی این مواد به کابل فرستاده شود. این در حالی است که پیش از این کمیسیون انتخابات اعلام کرده بود که حدود ۲۰۶ نهاد نظارتی و ۱۴۴ هزار نفر برای نظارت از روند انتخابات اعتبارنامه گرفته‌اند. قرار است نتایج ابتدای انتخابات ریاست‌جمهوری در ۲۷ ماه جاری و نتایج نهایی آن در ۱۶ عقرب اعلام شود.

مسوولان در کمیسیون انتخابات می‌گویند، با وجود درخواست‌های مکرر کمیسیون انتخابات، هیچ ناظری برای نظارت از روندهای انتخاباتی در این کمیسیون حضور ندارد.

حبیب‌الرحمان ننگ، رییس دبیرخانه کمیسیون مستقل انتخابات دیروز در یک نشست خبری گفت: «هیچ ناظری برای نظارت از روندهای انتخاباتی در این کمیسیون حضور ندارد و عدم حضور این ناظران، روند انتخاباتی را با تأخیر مواجه کرده است». آقای ننگ افزود، همه سهولت‌ها برای ناظران در نظر گرفته شده است، اما کمیسیون سه روز منتظر حضور ناظران باقی مانده، ولی هیچ ناظری برای نظارت به